

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»

1. Мета

Метою прийняття акта є удосконалення аукціонної моделі підтримки відновлюваної енергетики та запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії в економічно ефективний спосіб відповідно до кращих міжнародних практик, що відповідає цілі «Енергетична безпека», визначеної пунктом 9.1 Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою від 12.06.2020 № 471.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Питання стимулювання розвитку відновлювальної енергетики є одним із пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки держави. Зростання частки відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) в енергетичному балансі країни передбачено Енергетичною стратегією України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605 та Національною економічною стратегією на період до 2030 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179.

Верховною Радою України на засіданні від 25.04.2019 було прийнято Закон України № 2712-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» (далі – Закон № 2712-VIII), яким внесені зміни до Закону України «Про альтернативні джерела енергії» (далі – Закон) та законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» які, серед іншого, передбачають запровадження конкурентної моделі стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії шляхом проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки.

Так, статтею 9³ Закону визначено, що аукціони проводяться в електронній торговій системі відповідно до порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок відбору операторів електронних майданчиків для проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, авторизації електронних майданчиків, надання доступу авторизованим електронним майданчикам до електронної торгової системи, розмір та порядок сплати плати за такий доступ затверджуються Кабінетом Міністрів України.

На виконання вимог Закону було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 27.12.2019 № 1175, яка включає в себе Порядок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, Порядок відбору операторів електронних майданчиків для проведення

аукціонів з розподілу квоти підтримки, та визначення державного підприємства «Прозорро.Продажі» адміністратором електронної торгової системи.

Водночас слід зазначити, що впродовж останніх років в Україні відбувалося стрімке, більш ніж втричі, зростання встановленої потужності сонячних та вітрових електростанцій за «зеленим» тарифом, що створило ряд економічних і технічних викликів, пов'язаних, як з високою вартістю виробленої «зеленої» електроенергії, так і з обмеженими можливостями об'єднаної енергетичної системи України до інтеграції таких об'єктів.

З метою створення сприятливих умов для сталого розвитку відновлювальної енергетики в Україні та завдяки довготривалим переговорам щодо врегулювання проблемних питань галузі відновлюваної енергетики між Урядом України, інвесторами в галузь відновлюваної енергетики та за участі Центру вирішення спорів та переговорів Секретаріату Енергетичного Співтовариства у статусі медіатора переговорів, вдалося досягти компромісних домовленостей щодо подальшого функціонування галузі, які були викладені в Меморандумі про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики в Україні (далі – Меморандум). 10.06.2020 Меморандум було підписано Урядом України та інвесторами в галузь відновлюваної енергетики.

На виконання умов Меморандуму, Міненерго було розроблено законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії», який 21.07.2020 прийнято Верховною Радою України за № 810-IX (далі – Закон № 810-IX). Закон № 810-IX набрав чинності 01.08.2020 та передбачає, зокрема, положення щодо удосконалення аукціонної моделі підтримки.

Кабінет Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом № 810-IX має привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Таким чином, питання удосконалення аукціонної моделі підтримки відновлюваної енергетики потребує невідкладного врегулювання та внесення відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 27.12.2019 № 1175 та постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес».

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта передбачено удосконалення процедури проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки відновлюваної енергетики в частині прискорення переходу до нової, конкурентної моделі підтримки відновлюваної енергетики, дотримання конкурентних засад при наданні підтримки виробникам електричної енергії з альтернативних джерел та досягнення балансу інтересів держави, суспільства, споживачів електричної енергії та інших учасників ринку, забезпечивши одночасно подальший розвиток відновлюваної

енергетики та зменшення ціни на вироблену такими об'єктами електричну енергію.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»;

постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес»;

постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2019 № 1175 «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»;

постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 471 «Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276 «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не потребує фінансування з державного та місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Органи місцевого самоврядування	Можливість залучення інвестицій на відповідних територіях	Збільшення доходів місцевого бюджету, сприяння розвитку територій, мережевої інфраструктури, підвищення надійності постачання електричної енергії споживачам внаслідок будівництва та подальшої експлуатації об'єктів відновлюваної енергетики на земельних ділянках та об'єктах нерухомості, які знаходяться у власності відповідних органів місцевого самоврядування.

Оператор системи передачі	Забезпечення операційної безпеки ОЕС України в умовах зростання частки відновлюваних джерел з негарантованим графіком виробництва електричної енергії	Пропозиції щодо обсягу та параметрів квот підтримки відновлюваної енергетики готуються з урахуванням Енергетичної стратегії України, звіту з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей та плану розвитку системи передачі, стану реалізації проектів будівництва об'єктів відновлюваної енергетики. Це дозволить узгодити темпи розвитку галузі з технічною спроможністю енергосистеми України прийняти такі об'єкти, не порушуючи при цьому операційну безпеку режимів функціонування ОЕС України.
Гарантований покупець	Уточнення правил організації та проведення аукціонів.	Забезпечення належного виконання обов'язків замовника аукціонів.
Споживачі електричної енергії	Збільшення частки електричної енергії, виробленої з екологічно чистих відновлюваних джерел при одночасному зниженні її вартості	Запровадження конкурентної моделі підтримки дозволить в динаміці визначити реальну ринкову ціну електроенергії, виробленої з відновлюваних джерел, та знизити, таким чином, її вартість в порівнянні з моделлю підтримки за «зеленим» тарифом.
Потенційні інвестори (суб'єкти господарювання, що планують виробляти електричну енергію з альтернативних джерел)	Визначення чітких, довготривалих і прозорих правил для інвестування в сектор відновлюваної енергетики України	Можливість отримання довготривалої гарантованої підтримки терміном 20 років, дозволить інвесторам залучати кредитні ресурси, створювати промислові потужності для виробництва обладнання об'єктів відновлювальної енергетики на території України.
Адміністратор електронної торгової системи	Удосконалення механізмів функціонування електронної торгової системи.	Забезпечення функціонування електронної торгової системи.
Оператори електронних майданчиків	Можливість отримання прибутку за результатами проведення аукціонів.	Встановлення чітких правил роботи та взаємодії в електронній торговій системі, можливість отримання прибутку за результатами проведення аукціонів.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

_____ **2021 р.**